

Na osnovu članova 19. i 21. Statuta Saveta za štampu i članova 15. i 16. Poslovnika o radu Komisije za žalbe, Komisija za žalbe Saveta za štampu u sastavu: Jelka Jovanović, Olivera Milošević, Dragan Đorđević, Vlado Mareš, Tamara Skrozza, Vida Petrović Škero, Jelena Petković, Nadežda Budimović, Zlatko Čobović, Snežana Andrejević i Bojan Cvejić, na sednici održanoj 29.12.2022. godine, jednoglasno izriče

JAVNU OPOMENU

Tekstom „Veljin gang“, objavljenim 19.oktobra 2022. godine na naslovnoj strani, kao i 18.oktobra 2022. godine na svom portalu „Republika.rs“, dnevni list „Srpski telegraf“

1.prekršio je tačke 2 i 5 Odeljka I (Istinitost izveštavanja) Kodeksa novinara Srbije, po kojima mediji imaju pravo na različite uređivačke koncepte, ali je obavezu novinara i urednika da prave jasnu razliku između činjenica koje prenose, komentara, pretpostavki i nagađanja, odnosno da je sa novinarstvom nespojivo objavljivanje neosnovanih optužbi, kleveta i glasila,

2.prekršio je tačku 2 Odeljka II (Nezavisnost od pritiska), po kojoj ekonomski i politički interesi izdavača ne smeju da utiču na uređivačku politiku na način koji bi imao za posledicu netačno, neobjektivno, nepotpuno i neblagovremeno informisanje javnosti,

3.prekršio je i tačke 1 i 6 Odeljka IV (Odgovornost novinara) o obavezi novinara da se suprotstavi svima koji krše ljudska prava ili se zalažu za bilo koju vrstu diskriminacije, govor mržnje i podsticanje nasilja, kao i o obavezi da neguje kulturu i etiku javne reči i poštuje pravo na odgovor, izvinjenje i ispravku i da blagovremeno objavi odgovarajuću ispravku.

Odluka Komisije biće objavljena na sajtu Saveta za štampu (www.savetzastampu.rs) i dostupna javnosti.

OBRAZLOŽENJE

Radomir Lazović, poslanik u Narodnoj skupštini Srbije, podneo je žalbu zbog teksta u kojem je, kako je naveo, predstavljen kao deo kriminalne organizacije Veljka Belivuka, kome se sudi za više ubistava i drugih zločina. Lazović je poslao demanti na sporni tekst, koji nije objavljen sa, kako je navo nemušt看 objašnjenjem. Uz veliki naslov „Veljin gang“ objavljena je, precizira se u žalbi, njegova fotografija i time je prekršeno više tačaka Kodeksa – tačka 5 poglavlja I, koja se odnosi na neosnovane optužbe, zatim tačka 6 poglavlja IV, koja propisuje obavezu objavljivanja odgovora, kao i tačka 7 istog poglavlja, po kojoj novinar ne sme da u novinarskoj formi plasira bilo kakav vid političke propagande.

Redakcije „Srpskog telegrafa“ i portala „Republika.rs“ nisu odgovorile na žalbu.

Po mišljenju članova Komisije, ovakav tekst predstavlja drastičan primer kako se posredovanje medija i mogućnost da se javnom rečju utiče na stavove građana zloupotrebljava u svrhu političke propagande. Time je, pre svega, prekršena tačka Kodeksa novinara Srbije po kojoj ekonomski i politički interesi izdavača ne smeju da utiču na uređivačku politiku na takav način da bi to za posledicu imalo netačno, neobjektivno, nepotpuno i neblagovremeno informisanje, što je ovoga puta slučaj.

Komisija je jednoglasno odlučila da je podnosilac žalbe u pravu kada tvrdi da se već samim objavljivanjem njegove fotografije ispod naslova „Veljin gang“ čitaocima sugerise da je pripadnik kriminalne grupe, kojoj se sudi za brojna ubistva, bez obzira što u tekstu nema takve tvrdnje. Time su prekršene odredbe Kodeksa novinara Srbije koje zabranjuju objavljivanje neosnovanih optužbi, kleveta i glasina i propisuju obavezu novinara i urednika da prave jasnu razliku između činjenica koje prenose, komentara, pretpostavki i nagađanja. U okviru tačke 2 poglavlja Istinitost izveštavanja postoji i smernica koja ukazuje da je sa novinarskom profesijom nespojivo zalaganje za jednu političku opciju, koja je naročito povedena ovakvim tekstom.

Po oceni Komisije, spornim tekstom prekršena je i odredba Kodeksa po kojoj je novinar, pre svega, odgovoran svojim čitaocima, slušaocima i gledaocima i tu odgovornost ne sme da podredi interesima drugih, a posebno interesima izdavača, vlade i državnih organa i mora da se suprotstavi svima koji krše ljudska prava ili se zalažu za bilo koju vrstu diskriminacije, govor mržnje i podsticanje nasilja. U ovom slučaju, Lazović je, zbog svojih političkih aktivnosti i stavova, javnosti predstavljen kao pristalica ili pripadnik kriminalnog klana, što mediji nikako ne bi smeli da rade.

Uz sve ovo, urednik je odbio da objavi odgovor na sporni tekst, sa prilično nejasnim i, po mišljenju Komisije za žalbe, neutemeljenim obrazloženjem da se u odgovoru iznosi mišljenje, a ne činjenice, te da redakcija nije u obavezi da objavi odgovor ukoliko se odnosi na nešto što je izrečeno u skupštinskoj raspravi. Urednik je morao da omogući podnosiocu žalbe da odgovori na veoma ozbiljne i teške optužbe koje su iznete protiv njega, a ne da pronalazi izgovore da to ne uradi.

Beograd, 29.12.2022.

Predsedavajuća

Jelka Jovanović